

Wat verklaart de lagere jobkansen van werkloze 50-plussers?

Arbeidsmarktflits 118 | 20 december 2013

Recente cijfers van VDAB tonen aan dat de jobkansen voor werkloze 50-plussers te laag blijven. We weten al een tijdje dat dit probleem hardnekkig is. Willen we de herintredkansen kunnen verhogen, moeten we eerst zicht hebben op de verschillende factoren die aan de basis liggen van de lagere jobkansen bij 50-plussers. Worden 50-plussers louter geconfronteerd met structurele hindernissen of leeftijdsdiscriminatie, zoals vaak wordt verondersteld? Of spelen ook individuele kenmerken zoals het zoekgedrag, de jobverwachtingen en looneisen of het scholingsniveau een rol?

In deze arbeidsmarktflits brengen we in kaart hoe groot de bijdrage van elk van deze factoren is in het verschil in jobkansen tussen 50-plussers en 18- tot 49-jarigen. We doen dit aan de hand van een survey georganiseerd in samenwerking met VDAB in oktober-november 2011 bij kortdurige niet-werkende werkzoekenden. Drie maanden na deze eerste bevraging werden de respondenten opnieuw aangesproken om te participeren in een tweede studie waarin we onder andere peilden naar de werkstatus (werkend of nog steeds werkloos). De resultaten die we hieronder bespreken, zijn gebaseerd op de antwoorden van 647 respondenten.

Kenmerken van werkloze 50-plussers

In tabel 1 kijken we allereerst naar het verschil in kenmerken tussen 50-plussers en 18-tot 49-jarigen omdat dit het verschil in jobkansen mee kan bepalen.

Tabel 1. Kenmerken van de werklozen, 18- tot 49 jarigen versus 50-plussers (gemiddelden)

	18- tot 49-jarigen	50-plussers
Persoonskenmerken		
• Geslacht: vrouw**	55,3%	40,7%
• Nationaliteit: niet-EU**	3,8%	0,2%
• Handicap**	6,3%	2,3%
• Partner	73,1%	79,4%
• Laaggeschoold	24,7%	31,9%
Zoekgedrag		
• Zoekintensiteit**	3,36	3,15
• Aantal sollicitatiebrieven*	17,3	13,9
• VDAB: gebruik databank**	86,2%	69,5%
Jobeisen		
• Minimale loonverwachting (in €)**	1566 €	1735 €
• Maximale pendeltijd (minuten)*	60,9 min.	68,4 min.

Werkbetrokkenheid	3,47	3,43
Druk vanuit de omgeving	2,88	2,70

Noot: Een * geeft aan of het verschil significant is of niet volgens volgende significantieniveaus: * $p < .1$, ** $p < .05$

Bron: Eigen survey bij kortdurige niet-werkende werkzoekenden.

Tabel 1 toont aan dat er een aantal belangrijke verschillen zijn in persoonskenmerken tussen 50-plussers en 18- tot 49-jarigen. Zo is het aandeel van vrouwen kleiner onder werklozen van 50-plus dan onder de 18- tot 49 jarigen. Werkloze 50-plussers hebben eveneens minder vaak een nationaliteit van buiten de EU dan jongere werklozen. Ze hebben ook minder vaak een arbeidshandicap omdat 50-plussers met een handicap vaak niet participeren op de arbeidsmarkt en nauwelijks terug te vinden zijn in de groep van recente werklozen. Ze zijn daarnaast ook vaker laaggeschoold (hoewel niet statistisch significant).

Als we inzoomen op het zoekgedrag van 50-plussers, dan constateren we dat hun zoekintensiteit lager ligt, ze minder sollicitatiebrieven versturen en ze minder vaak gebruik maken van de VDAB-databank. Naar jobeisen toe, stellen we vast dat het minimale loon dat ze eisen om te starten in een nieuwe job hoger ligt. Ze zijn wel bereid om langer te pendelen dan de 18- tot 49-jarigen, wat mogelijk samenhangt met de moeilijkere combinatie arbeid-gezin bij de jongere leeftijdscategorieën. Ten slotte zien we dat 50-plussers een even grote werkbetrokkenheid hebben (en dus even graag opnieuw willen werken) als de jongere leeftijdscategorie. Ze ervaren ook een gelijkaardige druk vanuit hun nabije omgeving om opnieuw werk te vinden.

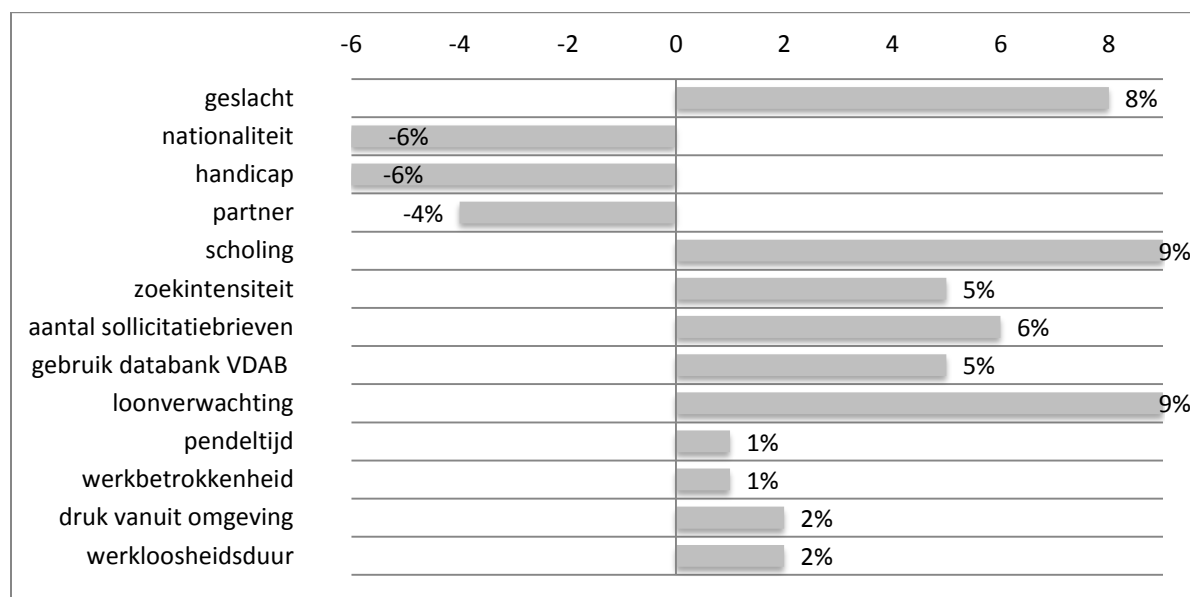
Decompositieanalyse van het verschil in herintredkans

In totaal slaagt 27,5% van de kortdurige werkloze 50-plussers uit onze survey er in om na drie maanden door te stromen naar een job, tegenover 40,6% bij de 18- tot 49-jarige werklozen. Er is dus een verschil in herintredkans van 13,1 procentpunten. Om na te gaan welke factoren het verschil in herintredkans bepalen, voeren we een 'decompositieanalyse' uit. Alle variabelen die we opnemen in de analyse verklaren samen 4,3 procentpunten van het verschil in herintredkans, wat 33% is van het totale verschil in herintredkans. Slechts één derde van het verschil in herintredkans is dus verklaarbaar op basis van de specifieke kenmerken van de werkloze 50-plussers, terwijl de rest (67%) onverklaard blijft.

In figuur 1 wordt het verklaarde deel (33%) verder uitgesplitst en geven we visueel weer hoe groot de bijdrage van de verschillende kenmerken is in de verklaring van het verschil in herintredkans. Een positief getal geeft aan dat het verschil in herintredkans vergroot wordt door dit kenmerk, terwijl een negatief getal het verschil kleiner maakt. Allereerst blijkt uit de figuur dat de relatief lagere scholingsgraad van werkloze 50-plussers 9% van het verschil in herintredkans verklaart. De relatief hoge (minimale) loonverwachting van 50-plussers heeft een even grote impact (9%) op het verschil in herintredkans als de scholingsgraad.

Daarnaast kunnen we constateren dat het lagere zoekgedrag – de zoekintensiteit, het aantal verstuurd sollicitatiebrieven en het gebruik van de VDAB-databank – van werkloze 50-plussers in totaal 16 procent van hun lagere herintredkans verklaart. De resultaten wijzen erop dat werkloze 50-plussers minder intensief zoeken naar een job, minder sollicitatiebrieven versturen en ook minder gebruik maken van de VDAB vacaturebank. Dit heeft een impact op hun herintrede. Dit is een belangrijke vaststelling, zeker gezien de wil om te werken (werkbetrokkenheid) niet aangetast blijkt bij de werkloze 50-plussers. Het lijkt dus niet zo te zijn dat de onderzochte werkloze 50-plussers reeds focussen op hun nakende pensionering. Dit kan erop wijzen dat activeringsmaatregelen en het actief begeleiden van 50-plussers in hun zoektocht naar nieuw werk doeltreffend kan zijn. Dergelijke activering zou dan reeds kunnen starten vanaf het begin van de werkloosheidsduur, temeer gezien het grootste deel van de werkloze 50-plussers geen werk vindt op eigen houtje na drie maanden zoeken (72,5%).

Figuur 1. Verklaring van het verschil in herintredkans tussen werkloze 18- tot 49-jarigen en 50-plussers (decompositieanalyse)

Noot: Een positief getal geeft aan dat het verschil in herintredkansen vergroot wordt door dit kenmerk, terwijl een negatief getal het verschil kleiner maakt.

Bron: Eigen survey bij kortdurige niet-werkende werkzoekenden.

Blijft de vaststelling dat maar liefst tweederde van het verschil in herintredkans onverklaard blijft. We mogen hieruit niet concluderen dat louter leeftijdsdiscriminatie in het spel is. Maar het mag duidelijk zijn dat 50-plussers niet alleen verantwoordelijk zijn voor hun lagere herintredkans. Ze zijn tot op zekere hoogte onderhevig aan een belangrijke structurele component die buiten hun verantwoordelijkheid of controle ligt. Naast een versterkte begeleiding van de werklozen zelf, is er dus ook nood aan

beleid dat zich nog sterker richt op de vele drempels die werkgevers ervan weerhouden 50-plussers aan te werven.

Verder lezen?

[Vansteenkiste, S., Deschacht, N., & Sels, L. \(2013\). De herintredkansen van werkloze 50-plussers. Een decompositie van de doorstroom naar werk. Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt Werk en Sociale Economie, 23\(4\), 135-146. Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie / Uitgeverij Acco.](#)

Over.Werk is te verkrijgen bij Uitgeverij Acco. Abonnees van Over.Werk kunnen de artikels eveneens raadplegen op de website van het [Steunpunt WSE](#).

Sarah Vansteenkiste
Steunpunt Werk en Sociale Economie